

КАФЕДРА СЦЕНІЧНОЇ МОВИ

СИЛАБУС

АНСАМБЛЕВИЙ СПІВ

Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Ступінь освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	026 Сценічне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Сценічне мистецтво («Акторське мистецтво драматичного театру», «Акторське мистецтво театру ляльок»)

Курс	1-3
Семестр	1-6
ECTS	6
Аудиторних годин	96
Лекції	
Практичні	96
Індивідуальні	
Самостійна робота	84
Семестровий контроль	Залік 2, 5 Екзамен 4, 6

Інформація про викладача	
ШБ, посада	Михайлова Наталія Миколаївна, кандидат мистецтвознавства
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/stage-speech/Myhajlova.pdf
e-mail	Nata.mik.76@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни «Ансамблевий спів» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів. Силабус укладено відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчання. Силабус визначає обсяги знань, які здобувачі освіти повинні опанувати відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Ансамблевий спів», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень.

Мета навчальної дисципліни – навчання здобувачів освіти базовим знанням та практичним навичкам ансамблевого виконавства та створення комплексної теорії та методики викладання, що базуються на поєднанні складових компонентів мистецтва ансамблевого та хорового співу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні

знати:

- спільні історичні передумови зародження театрального та ансамблевого (хорового) мистецтва;
- різноманітні стилі та напрями сучасного музичного виконавства;
- основні сучасні наукові дані з фізіології голосового апарату;
- методику співацького дихання, принципи звукоутворення та звуковидобування, атаки звуку, резонаторні функції організму;
- основи охорони співацького голосу;
- особливості історичного періоду та творчість композиторів чії твори використані у процесі навчання.

Уміти:

- орієнтуватися у ансамблевій партитурі, аналізувати її знакову лексику;
- виявляти ідейно-художній зміст твору, стилістичні особливості жанру, епохи, національного забарвлення;
- виконувати свою партію згідно художнього задуму твору та педагогічних рекомендацій;
- застосовувати навички ансамблевого виконання у фахових дисциплінах;
- відрізняти високохудожні твори від низькопробних явищ сучасних субкультур, користуючись досвідом та згідно власного художнього смаку.

Мати навички:

- розвитку музичних здібностей (слух, пам'ять, ритм і та ін.);
- акустико-фізіологічного аналізу роботи голосового апарату при співі;
- володіння вокально-хоровими навичками, культурою ансамблевого співу;
- впевненого художньо-усвідомлюваного індивідуального виконання ансамблевих партій;
- культури сценічної поведінки;
- використання у своїй виконавській практиці основних принципів співацької гігієни голосу;
- вивчення та накопичення досвіду провідних вокальних педагогів, передових методик виховання професійних співаків з метою самовдосконалення;
- застосування базової термінології мистецтва ансамблевого співу.

Здобуті знання та уміння забезпечують формування таких **компетентностей**, зокрема **загальних**:

- ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК05. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК06. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
- ЗК07. Здатність працювати в команді.
- ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальних (фахових):

- СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.
- СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.
- СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

- СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.
- СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.
- СК06. Здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів (акторсько-виконавськими, хореографічно-пластичними, музично-вокальними) при створенні сценічного твору.
- СК09. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.
- СК10. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.
- СК11. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.
- СК12. Здатність орієнтуватися в історії різних видів мистецтва, розуміти можливості використання їх виражальних засобів при створенні синтетичного за своєю природою твору сценічного мистецтва (творчого проекту).
- СК14. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **програмних результатів навчання**:

- ПРН09. Обирати оптимальні художньо-виражальні (акторсько-виконавські, хореографічно-пластичні, музично-вокальні) та технічні засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проекту).
- ПРН15. Знати основні закони психології творчості.
- ПРН16. Вміти передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.
- ПРН17. Вміти обирати адекватні засоби презентації результатів власної професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.

Перелік тем

1 КУРС

Тема 1. Історичні передумови зародження театрального та хорового мистецтва.

Тема 2. Основні стилі та напрямки сучасного музичного виконавства.

Тема 3. Фізіологічна будова голосового апарату.

Тема 4. Основи гігієни співацького голосу.

Тема 5. Технічні вправи для розвитку вокально-хорових навичок.

Тема 6. Знайомство з зразками народної музичної творчості, зокрема з піснями обрядового циклу.

2 КУРС

Тема 7. Знайомство з творами українських композиторів – класиків.

Тема 8. Знайомство з творами композиторів – класиків ближнього зарубіжжя

Тема 9. Знайомство з творами зарубіжних композиторів – класиків.

Тема 10. Знайомство з обробками народних пісень композиторів різних національних шкіл.

3 КУРС

Тема 11. Знайомство з творами сучасних українських композиторів.

Тема 12. Знайомство з творами сучасних зарубіжних композиторів.

Тема 13. Знайомство з творами сучасних композиторів Слобожанщини.

Тема 14. Знайомство з жанрами сучасної естради.

Форми та технології навчання

У процесі вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти відвідують аудиторні заняття (практичні заняття). У процесі самостійної роботи здобувачі освіти поглиблено вивчають матеріал навчальної дисципліни, виконують запропоновані завдання.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Viber, Messenger, Telegram тощо, за необхідності використовуються online платформи Zoom та Google Meet.

Система оцінювання

Кількість балів	Національна шкала	ECTS шкала
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно	FX
1–34	Незадовільно	F

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти.

90–100–A– відмінно Високий рівень знань репертуарних творів у межах обов'язкового музичного матеріалу, демонстрація свідомого музичного мислення та вокальної підготовки при створенні художнього образу твору (точне інтонаційне, ритмічне, штрихове, динамічне відтворення вокальної партії твору, тощо); виразне художньо-інтерпретаційне виконання; використання усіх набутих навичок ансамблевого співу (дихання, звукоутворення), спів без помилок дикції та орфоєпії, використання професійної лексики; здатність до творчого виконавського аналізу будь-якого твору з репертуару.

82–89–B– добре Достатньо високий рівень знань вокальних партій репертуару ансамблю в межах обов'язкового матеріалу; інтонаційне їх відтворення та виконавський аналіз твору з репертуару ансамблю без суттєвих помилок; достатній рівень сформованості ансамблевих навичок; ансамблеве мислення має стандартний характер; не вистачає художньо-інтерпретаційного мислення у процесі виконання творчих завдань.

75–81–C– добре В цілому хороше знання вокальних партій репертуару ансамблю, проте здобувач освіти допускає під час виконання певні інтонаційні та ритмічні помилки; рівень вокальної підготовки потребує вдосконалення, оскільки можливі деякі голосові вади, що можливо виправити при подальшому навчанні; здобувач освіти добре презентує художньо-навчальний матеріал, але не в повній мірі розкриває її художньо-образний зміст.

64–74–D– задовільно Посередній рівень знань вокальних партій репертуару ансамблю із значною кількістю помилок, часткове подолання інтонаційних та ритмічних труднощів у партіях вокального ансамблю; здобувач освіти демонструє посередню та епізодичну сформованість ансамблевих вмінь та навичок; не користується професійною термінологією; посередній рівень емоційного наповнення художнього образу та невиразна акторська праця.

60–63–E– задовільно Мінімально можливий допустимий рівень знань вокальних

партій репертуару ансамблю; посередня вокальна підготовка, наявні значні помилки у виконанні вокальної партії на музичному та вербальному рівнях; часткова сформованість ансамблевих вмінь та навичок; здобувач освіти демонструє відсутність емоційного наповнення художнього образу.

35–59–FX– незадовільно (з можливістю повторного складання) Невміння відтворити більшу частину вокальних партій репертуару ансамблю, низький рівень вокально-технічної підготовки; наявність значних помилок під час виконання (фрагментарне знання музичного та вербально тексту); здобувач освіти має значні голосові вади та низький рівень ансамблевих вмінь та навичок; відсутня сценічна культура.

1–34–F– незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) Здобувач освіти демонструє досить низький рівень знань більшої частини вокальних партій репертуару ансамблю, відсутня сформованість ансамблевих навичок; низький рівень вокально-технічної підготовки; наявні значні помилки, що спотворюють текст музичного твору; відсутня вокальна та сценічна культура та свідомо мотивація до її покращення.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів освіти у міжнародних та вітчизняних наукових конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, мистецьких конкурсах та фестивалях, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика навчальної дисципліни.

Викладання дисципліни відповідає вимогам Положення Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського «Про академічну доброчесність» та «Кодексу академічної доброчесності Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського».

Рекомендована література

1. Бальме К. Вступ до театрознавства. пер. В. Кам'янець. Львів : ВНТЛ – Класика, 2008. 269 с.
2. Гулеско І.І. Жанрово-стильові аспекти сучасного хорового виконавства // культура України: зб.наук.праць. Х. : 2000. Вип..6. С.128-133.
3. Демчишин М.С. Методика музичного аналізу вокально-хорових творів: навч. посібник. Київ, 1996. 132 с.
4. Енциклопедія постмодернізму / Енциклопедія постмодернізму / за ред. Чарльза Е. Вінквіста та Віктора Е. Тейлора ; пер. з англ. В. Шовкун ; наук. ред. пер. О. Шевченко. К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. 503 с.
5. Каблова Т. Б. Вокальний ансамбль як засіб комунікації // Молодий вчений. 2018. № 2(2). С. 517-519. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_2%282%29_21
6. Казачинська-Савчук Г. Хоровий клас: теорія, методика, практика: навч.метод.посібник. К. : НПУ ім..М.П.Драгоманова, 2012. 440 с.
7. Коваленко Ю. Проблема еkleктики у виставах театрів музичної комедії та оперети // Музичне і театральне мистецтво України в дослідженнях молодих мистецтвознавців : Матеріали VI Всеукр. наук.-тв. конф. студентів та аспірантів, 15 – 17 березня 2006 року / Харк. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського ; відпр. ред. Г. Я. Ботунова. Харків, 2005. С. 111–114.
8. Коломоєць О. М. Хорознавство. Київ: Либідь, 2001. 168 с.

9. Михайлова Н. М. До питання дефініції «музичний спектакль» (на прикладі музично-театральної практики Харкова) / Н.М. Михайлова // Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського : наук. журнал / [редкол.: В.І. Рожок (гол. ред.)]. К., 2009. № 3 (4). С. 36 – 42.
10. Мостова Ю. В. Категорії «час», «простір» та «рух» у структурі поняття театралізації хорових творів. // Культура України : зб. наук. праць / Харк. держ. акад. культ. ; відп. ред. О.Г. Стахевич. Харків, 2000. Вип. 6 : Мистецтвознавство. С. 134 – 140.
11. Паві П. Словник театру. пер. з фр. М. Якуб'як. Львів : Видав. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 640 с.
12. Полянська Г. Національні традиції музичного театру та їх спадковий розвиток // Українське музикознавство : (наук.-метод. зб.) / Нац. муз. акад. України ім. П.І. Чайковського, Центр муз. україністики ; [ред. О. В. Торба] К., 2002. Вип. 31. С. 56–66.
13. Розмова з містом: вокальні твори харківських композиторів / передмова М. Стецюна, А. Перерва. Харків : Майдан, 2006. 88 с.
14. Стецюн М.Г. Пісні для дитячого хору. Харків : Обласний навчальний методичний центр підвищення кваліфікації працівників культосвітніх закладів, 2008. 39 с.
15. Традиційні українські різдвяні колядки (для жіночого хору а capella). URL: <http://notes.tarakanov.net/katalog/kompozitsii/traditsionnie-ykrainskie-rozhdestvenskie-kolyadki/> (дата звернення 11.10.2021).
16. Фількевич Г. Музика і український театр: започаткування контактів та взаємодії // Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ століття / Ін-т проблем сучасного мистецтва АМУ ; [редкол.: В. Сидоренко (голова) та ін.] К., 2006. С. 83 – 100.
17. Фрагменти мюзиклів. URL: <http://notes.tarakanov.net/katalog/zhanri/myuzikl/#genres=33!page=1!str=> (дата звернення 11.10.2021).
18. Хрестоматія хорового співу / упор. О.І. Максимович. Львів : Афіша, 2005. 205 с.
19. Шевченко І. Л. Бродський Г. Л. Вокальний ансамбль як форма організації музично-творчої діяльності майбутнього педагога-музиканта // Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Педагогічні науки. 2017. Вип. 157. С. 142-147. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2017_157_32
20. Юзвишин М.Т. Вокально-ансамблева техніка в хорі. Інноваційні наукові дослідження: теорія, методологія, практика: мат. Міжнар. Наук.-практ. конф., м. Київ, 23 - 24 лютого. 2018 р. Київ : ГО «Інститут інноваційної освіти», 2018. С. 49 –55.